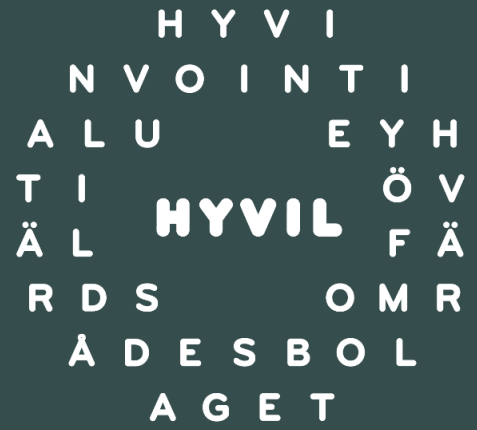

HE 175/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Arja Pesonen, ekonomisti, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Talousarvioesitys kiristää jälleen hyvinvointialuetaloutta

- Valtion yleiskatteinen rahoitus kasvaa 1,3 % samaan aikaan, kun kustannuspaine on noin 3 % ja palvelutarpeen kasvun aiheuttama kustannuspaine noin 0,9 %.
- Hyvinvointialueiden tehtävien ja velvoitteiden keventämistä ei ole tehty samassa suhteessa.
- Valtiovarainministeriön arvion mukaisesti valtionrahoitus ei kasva lainkaan viidellä hyvinvointialueella vaan se säilyy vuoden 2026 tasossa. Suurimmillaan aluekohtainen rahoitus kasvaa 4,3 %.
- Suorat rahoitukseen kohdennettavat säästötoimet ilman velvoitteiden samanaikaista keventämistä yhdistettynä hyvinvointialueita koskevaan taloussääntelyyn
  - kasvattavat riskiä sopeutustoimille, jotka voivat lisätä menokehitystä tulevaisuudessa
  - lisärahoitustarpeita voida poissulkea
  - kasvattaa alueiden välisiä eroja palvelujen saatavuudessa ja väestön yhdenvertaisuudessa

HYVIL

Tehtävälainsäädännön muutosten taloudelliset vaikutukset

- Valtionrahoituksessa huomioidaan hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutokset. Muutos voi korottaa tai alentaa valtion rahoitusta. Kokonaisuutena talousarvioesityksessä tehtävämuutoksilla vähennetään rahoitusta 185 milj. euroa.
- Muutosten vaikutuksia arvioidaan kansallisella tasolla ja ne kohdennetaan koko maan yleiskatteiseen rahoitukseen. Yleiskatteinen rahoitus taas kohdentuu rahoituslain mukaisien kriteerien perusteella alueille eikä aluekohtaisesti tehtävämuutoksen taloudellinen vaikutus vastaa rahoituksen suhteellista muutosta.
- Tehtävämuutoksissa vuonna 2027 pääpaino on asiakasmaksujen korotuksissa. Pidämme epätodennäköisenä, että hyvinvointialueet pystyvät kerryttämään asiakasmaksuina vastaavaa tuloa. Syynä on useat peräkkäiset maksukorotukset, asiakkaiden maksukyvyn heikkeneminen, maksuhuojennukset, entistä useammin täyttyvä vuosittainen maksukatto sekä kasvavat luottotappiot.

HYVIL

Sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutuksien valtion korvauksia ei tulisi leikata

- Valtion korvauksiin sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutuksiin kohdennetaan lisäsäästöjä.
- Erikoistumiskoulutuksien korvausten leikkaus heikentää hyvinvointialueiden keinoja varautua lähivuosien merkittävään henkilöstön eläköitymiseen ja samalla kasvavaan palvelutarpeeseen.
- Säästötoimien kohdentaminen kokonaan hyvinvointialueille ja yliopistoille. Työterveyshuollon erikoistumiskoulutus säästötoimien ulkopuolella.

HYVIL

Palvelurakenteen kehittäminen

- Talousarvioesityksessä on palvelurakenteen kehittämiseen hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle myönnettäviin erillisiin kehittämishankkeisiin valtionavustuksia 40 milj. euroa.
- Valtionavustuksia voidaan käyttää omaishoidon kehittämiseen, hoidon jatkuvuuden ja omalääkärimallien kokeilu- ja kehittämishankkeisiin, pitkäaikaisasunnottomuuden torjumista edistäviin kokeilu- ja kehittämishankkeisiin, lasten ja nuorten palvelujärjestelmän kehittämishankkeisiin sekä arviointimenettelyssä olevien hyvinvointialueiden kehittämishankkeisiin.
- Pidämme erillisiä valtionavustuksia palvelurakenteen kehittämistä kiihdyttävinä mahdollisuuksina ja ne tulee säilyttää jatkossakin.

HYVIL

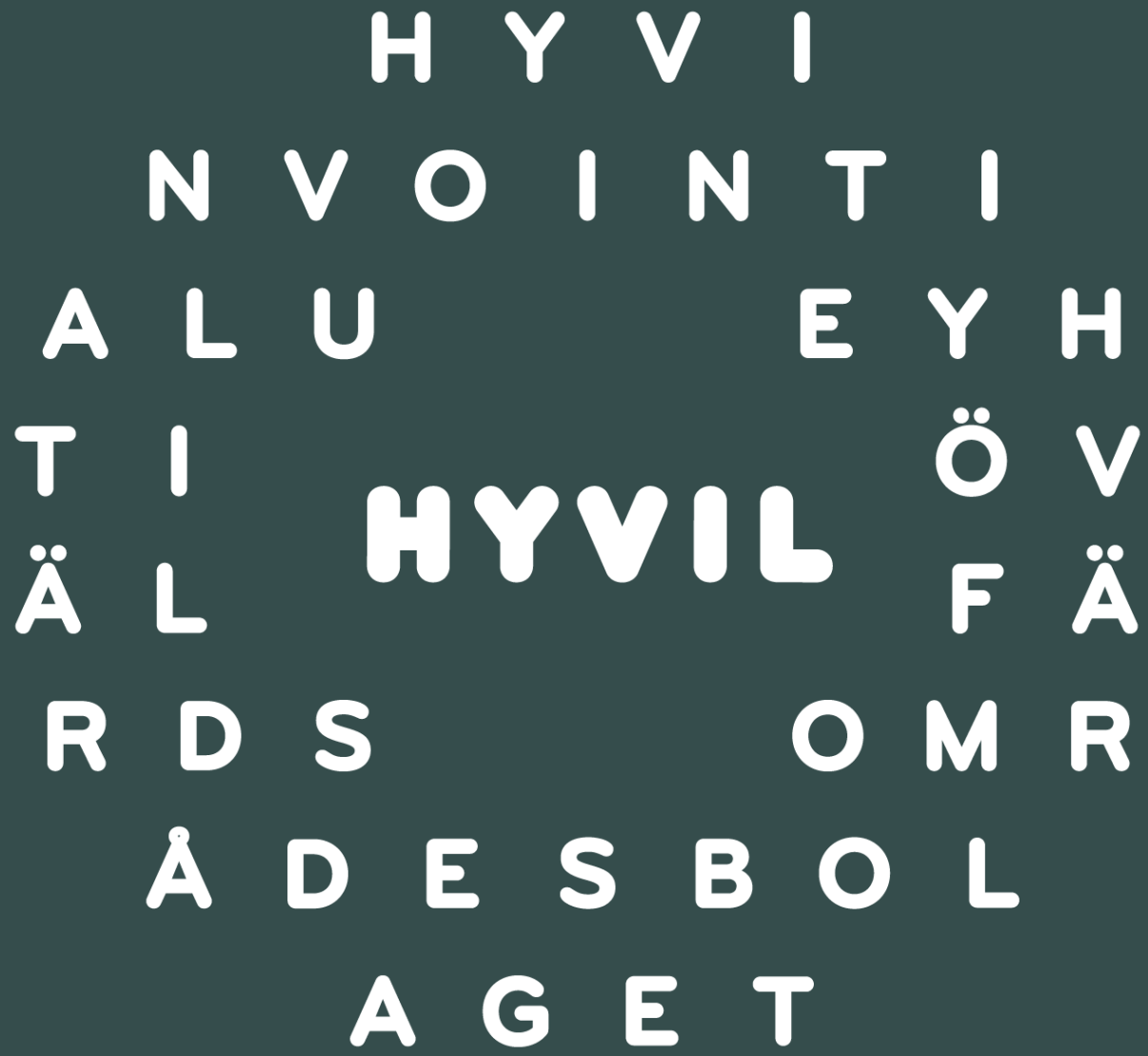
HYVI
NVOINTI
ALU
EYH
TI
ÖV
HYVIL
ÄL
FÄ
RDS
OMR
ÅDESBOL
AGET